

4. Межжеріна Г.В. Людина в мовній картині світу часів Київської Русі. – К.: Вид. центр. КНЛУ, 2006. – 448 с.
5. Прыжов И.Г. Нищие на святой Руси: Материалы для истории общественного и народного быта в России. – М., 1862. – 139 с.
6. Черная Л.А. "Честь": Представления о чести и бесчестии в русской литературе XI–XVII вв. // Древнерусская литература: Изображение общества. – М.: Наука, 1991. – С. 56–84.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ НАЗВ ДжЕРЕЛ

- Варл. – Повесть о Варлааме и Иоасафе // Повесть о Варлааме и Иоасафе. Памятник древнерусской переводной литературы XI–XII вв. – Л.: Наука, 1985. – С. 112–267.
- Гр (смол.) 1150 – Уставная грамота князя Ростислава, подтвердительная грамота епископа Мануила 1150 г. и дополнительная грамота // Смоленские грамоты XIII–XIV вв. – М., 1963. – С. 75–79.
- Даль – Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка: В 4 т. – М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1955. – 1. – 699 с.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови: У 7 т. – К.: Наук. думка, 1982–2004. – Т. IV. – 2004. – 656 с.
- ЖФСт – Житие Феодора Студита // Выголексинский сборник. – М.: Наука, 1977. – С. 134–409.
- Изб. 1073 – Изборник Святослава 1073 года. – М.: Книга, 1983. – 266 л.
- Изб. 1076 – Изборник 1076 года. – М.: Наука, 1965. – 1091 с.
- Ио. Злат.-8 –С(вя)таго ичана о(тъ)цѣ нашег(о) златоустааго слово на вѣрьбьницю // Успенский сборник XII–XIII вв. – М.: Наука, 1971. – С. 385–393.
- Кн. Еноха – Соколов М.И. Славянская книга Еноха Праведного. Тексты, лат. перевод и исследование // Чтения в Обществе истории и древностей российских. – 1910. – Кн. 4. – С. 1–162.
- КП – Киево-Печерский патерик // ПЛДР. – М., 1980. – Вып. 2. – С. 411–622.
- ЛГВ, ЛИ-3 – Летопись Галицко-Волынская // ПСРЛ. – М., 1998. – Т. 2. – С. 717–938.
- ЛК, ЛИ-3 – Летопись Киевская // Там само. – С. 284–711.
- ЛНик-1 – Летописный сборник, именуемый Патриаршей или Никоновскою летописью // ПСРЛ. – М., 2000. – Т. 9. – 288 с.; Т. 10. – 248 с.
- ЛС – Суздальская летопись по Лаврентьевскому сп. 1377 г. // ПСРЛ. – М., 1962. – Т. 1. – С. 289–488.
- ПВЛ, ЛИ-3 – Повесть временных лет // ПСРЛ. – М., 1998. – Т. 2. – С. 1–284.
- ПЛДР – ПЛДР. – М., 1978–1981. – Вып. 1–3.
- Преобр. – Преображенский А.Г. Этимологический словарь русского языка: В 2 т. – М., 1959.
- ПСРЛ – Полное собрание русских летописей. – СПб.; Л.; М., 1843–1998.
- Пч. – "Пчела" // ПЛДР. – 1981. – Вып. 3. – С. 486–518.
- СБГ – Съказание и страсть и похвала святыю мученику Бориса и Глѣба // ПЛДР. – М., 1978. – Вып. 1. – С. 278–302.
- СДРЯ XI–XIV – Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.): В 10 т. – М., 1988–2000. – Т. 1–6.
- СлРЯ XI–XVII – Словарь русского языка XI–XVII вв. – М., 1975. – Т. 1. – 371 с.; 1977. – Т. 4. – 403 с.; 1987. – Т. 13. – 316 с.
- Тур. – Притча о человеческой душе и о теле // ПЛДР. – 1980. – Вып. 2. – С. 290–308.
- Хроногр. (Попов) – Славянскія и русскія летописныя статьи первой русской редакціи Хронографа // Изборник славянских и русских сочинений и статей, внесенных в хронографы русской редакции. – М., 1869. – С. 1–87.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ганна Межжеріна – доктор філологічних наук, професор кафедри філологічних та природничих дисциплін Національного авіаційного університету.
Наукові інтереси: історична лексикологія східнослов'янських мов.

КІЛЬКІСНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ДАВНЬОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ (на фрагментарному матеріалі мовної картини світу в англосаксонському «Беовульфї»)

Олександр ОГУЙ (Чернівці, Україна)

У статті йдеться про фрагментарну реконструкцію давнього світосприйняття на матеріалі англосаксонських прикметників із «Пісні про Беовульфу», розподілених у лексико-семантичні групи (ЛСГ). Кількісний аналіз, оснований на кількості компонентів ЛСГ та їх частотах, демонструє якісні особливості реконструйованих цінностей 7 ст.

This article deals with the reconstruction of language world comprehension on the basis of Anglo-Saxon adjectives combined into lexico-semantic groups (LSG). The quantitative analysis (based upon the number of words included into LSGs and their frequencies) demonstrates qualitative peculiarities of reconstructed values of the 7th century.

“Мовна картина світу” (термін В. Гумбольдта) як концептуалізація оточуючої дійсності мовними засобами нині стала актуальним об’єктом досліджень, якому все більше провідних лексикологів (Ю.Д. Апресян, В. Маслова, Ж.П. Соколовська, Г.А. Уфїмцева та ін.) присвячують свої праці. Інші дослідники – когнітивісти (А. Бабушкін, О. Кубрякова, В. Манакін, М. Полюжин, А. Приходько, О. Селіванова, Й. Стернін та ін.) – розглядають її співвідношення з концептуальною картиною світу та концептами, що її складають [див. огляд у: 8: 403–418; 15]. Поза увагою дослідників, однак, залишилися перспективні напрямки повної чи фрагментарної реконструкції “мовної картини світу” на основі давніх текстів, відповідно великих за своїм обсягом для досягнення цієї мети, та достатньо

віддалених у часовому відношенні. Саме такий ракурс допоможе виявити специфіку мовного членування оточуючого світу й паралельно реконструювати світосприйняття древніх народів, що може послужити для текстологічного подолання розриву між “активним культурним фондом” давнього та сучасного читача. Саме це й буде завданням пропонованого дослідження.

Повна мовна картина світу, формуючи концептуальну, охоплює всі мовні засоби, належні до різних частин мови (іменники, прикметники, прислівники, дієслова тощо). Тому для подібної реконструкції оптимально використати різночастиномовні лексико-семантичні поля чи одночастиномовні лексико-семантичні групи (ЛСГ як семантичне об’єднання за певною семантичною ознакою декількох парадигм ЛСВ, що відносяться до однієї частини мови), для об’єктивного дослідження яких уже напрацьовано формалізовані процедури [15].

Що ж стосується об’ємного тексту, то до таких текстів, у першу чергу, належить давня англосаксонська поема “Беовульф” [1; 12]. Як відомо, англосаксонська поема “Беовульф” датується орієнтовно 1000 роком н.е. Однак зміст (зображення зародження феодальних відносин), деякі події та герої епохи переселення народів (Еарманрик, Хігелак) і форма (алітерація), подані крізь призму казок та легенд раннього походження, дозволяють віднести цей твір щонайпізніше до кінця VII – початку VIII ст. [2: 8; 3: 5]. За своїм змістом та спрямуванням поема відноситься до героїчного епосу, що прославляє ідеального героя раннього Середньовіччя, який має служити прикладом для наслідування. В епосі, крім імен героїв та подій, у яких вони брали участь, залишилася відображеною та всеохоплююча картина світу, що пояснює як його походження, так і прогнозує його майбутнє. Подібні енциклопедичні уявлення відповідають загалом верхньому шару епосу – змістовому, розгляд якого не складає особливих труднощів.

Другий шар епосу становлять морально-ідеологічні установки суспільства (МІУС), за якими ці герої живуть та якими вони спрямовуються на здійснення суспільно очікуваних дій. Досліджені установки явно вказують на попередній етап розвитку суспільства – VII ст. Саме тому герої видаються монолітно висіченими з єдиного шматка скелі, оскільки кожний з них є виразником певної властивості, що відображає його сутність. Більше того, героя не мучать ніякі сумніви, бо він знає свою невблаганну Долю і сміло крокує назустріч їй, що створює йому ореол хай трохи примітивної, проте монолітної величі [2: 6].

Як бачимо, МІУ суспільства VII в. включають багато дохристиянських елементів, характерних для періоду розпаду родового ладу. До них належать: боротьба за славу та багатство, вірність вождю, залежність від Долі, яка панує у світі, героїчна смерть (у боротьбі з над-силою – драконом) для вічної слави. Детальний аналіз характеристик, уживаних щодо описаних учинків, лінгвістичне визначення їхньої ієрархії в лексичній системі, рівень актуалізації виділених ЛСГ допоможе додатково та з нового ракурсу розкрити МІУ ранньофеодального періоду.

Ранній період розвитку германських племен можна реконструювати і не стільки за допомогою аналізу вчинків героя, скільки на підставі глибинного аналізу слів, якими ці вчинки описувалися. Семантико-етимологічний аналіз структур таких слів та кількісних характеристик утворених ними груп дозволить, сподіваємося, трохи детальніше заглянути в глибину століть, частково доповнити комплекс духовних цінностей англосаксів VII ст., відтворених за допомогою аналізу МІУС.

Найціннішими для реконструкції видаються прикметники, у семантичній структурі яких щонайкраще зберігається оцінний елемент, характерний для морально-ідеологічних установок попередніх сторіч. Характеризуючись денотативною віднесеністю до зумовленого іменника, вони сигніфікативно відбивають його властивості та якості, тобто нематеріальну, проте суттєву сутність. Як кількісні, так і якісні прикметники, часто виступаючи в епосі постійними епітетами, виконують у тексті функцію виділення (серед класу подібних) та посилення необхідної якості [9: 82-87]. Отже, поява певних епітетів-прикметників, відповідна кількість їх слововживань (СВ), показують особливості світобачення на час усного формулювання епосу.

З цією метою проведемо вивчення прикметникового складу “Беовульфа”. Певний досвід подібного аналізу вже зібрано, але він стосувався чи етимологічного аналізу окремих слів

[10], чи окремих груп [4; 5], проте ніяк не охоплював цільної лексико-семантичної системи (за винятком спроби М.Шайнерта) [16]. Для наукової побудови мовної картини світу звернемося до принципів систематизації прикметників (на матеріалі “Беовульфа”).

Скористаємося для цього індуктивно-дедуктивною мовно-психологічною систематизацією прикметників, яку ми здійснили та скорегували на матеріалі декількох словників [7: 10]. Для цієї систематизації (на основі врахування парадигматичних відношень синонімічності та гіперо-гіпонімічності) із об’ємного словника були виписані всі прикметники, які за ступенем їх пов’язаності в синонімічних словниках було розкладено в парадигми взаємозамінних компонентів. Парадигми були відповідно згруповані в синонімічні ряди, які входили у склад лексико-семантичних груп, які складали поля. Декілька полів утворювали їх об’єднання, що були складовими підсистем та систем. У результаті класифікаційна таксонімія вийшла на рівень мовного універсуму, який розділявся на три основні підсистеми:

А) антропонімічні прикметники, що стосуються людини, яка стоїть у його центрі; Б) об’єктивні прикметники, які характеризують оточуючий світ; В) детермінанти, якими визначаються відношення між цими підсистемами.

Антропонімічні прикметники включають характеристики *біологічного* функціонування людського організму, прикметники *соціального* спрямування, що характеризують суспільне становище і взаємини людини з колективом, та *характерологічні*, де ці характеристики в основному взаємодіють. Подібний поділ був проведений для об’єктивних та детермінантних прикметників. У результаті цього поділу утворилися відносно замкнені систематичні угруповання (парадигми, ряди, ЛСГ, поля, об’єднання полів тощо).

Перенесемо результати цієї таксонімії, що виражає сучасну мовну картину світу, на розгляд давнього стану мови. За подібним алгоритмом була проведена систематизація прикметників “Беовульфа”: всі виписані із тексту випадки слововживань прикметників було об’єднано у відповідні парадигми, ЛСГ, поля, об’єднання полів тощо, які піддаються кількісним уточненням за допомогою формалізованої процедури Л.В. Бистрової, М.Д. Капатрука та В.В. Левицького. Кожне парадигматичне об’єднання мало певні кількісні характеристики: кількість слововживань відповідної кількості слів. Простежимо ці кількісні характеристики для визначення специфіки мовної картини світу.

Так, при аналізі **об’єктивних** прикметників, що характеризують явища і предмети зовнішнього світу, виділяються поля параметричних і сенсорних прикметників. Серед параметричних прикметників панують указівки на розміри (не тільки горизонтальні і вертикальні, але й величезні розміри тіла). Вони використовуються для того, щоб відзначити гігантську монументальність подвигів героя і пропагувати прагнення до їхнього досягнення. Указівки малих розмірів відносно нечастотні (6 СВ) і з’являються лише при зіставленні зі світом звичайних явищ (див. строфи 1410; 1409).

Серед сенсорних прикметників виділяються групи тактильного і зорового сприйняття. Прикметники тактильного сприйняття, як правило, підкреслюють міцність, твердість бойової зброї (30 СВ 15 СВ) – якість достатньо важлива для епохи раннього Середньовіччя, що характеризувався військовими сутичками під час пересуванням народів (див. строфи 1677; 2809; 1163; 1021; 2767 і ін.).

Серед кольорних прикметників зорового сприйняття контрастують “світлі, блискучі тони” (слави?) проти “темних” (33 СВ – 14 СВ), що мають яскраво виражене конотативне значення неприємного. Гуммере [13: 15] не без підстави вважав, що в ці часи раннього Середньовіччя прикметники кольору служили ще й для вираження морального контрасту типу “добро – зло”. Інші кольори, крім непомітних “сірий, жовтий”, практично відсутні. Згодом в старосаксонському “Генезисі” та свн. “Пісні про Нібелунгів” з’явилися кольори “зелений” (ліс, дерева), “червоний” (золото з великими добавками міді). Схоже, що однотонні світло-сіро-жовті кольори характеризують непомітну піщано-гористу місцевість, яку омиває море, де відбувається дія “Б” (о.Готланд чи Ютландію ?) ще до переселення інгвеонських племен на територію Британії (V в.).

При характеристиках речей підкреслюється майстерність їх виготовлення, що служить запорукою їх моці – меч із загартованого металу [1616; 1667; 1521] і багате прикрашення

коштовними металами [1677; 2809; 1163; 1021; 1047; 2767 і ін.], тобто те, що могло притягнути око воїна, що проводить своє життя в жорстоких боях.

Що ж стосується біофункціональних та соціальних прикметників, то інтерпретація їх кількісних характеристик дозволяє побачити певні особливості тогочасних МІУС. Так, серед поля біофункціонального стану в умовах боїв несуть основне навантаження ЛСГ прикметників біологічного віку: молодий – старий (100 СВ) функціонального стану (живий, бадьорий, утомлений, поранений, близький до смерті і мертвий) (80 СВ), фізичних характеристик (швидкий – 21 СВ, сильний, могутній – 33 СВ), функціональної готовності до дії: готовий до бою (15 СВ) і, навпаки, майже не виконують ніякого навантаження ЛСГ біологічної статі (? – 2 СВ) – героєм міг бути лише чоловік, зовнішності (красивий-некрасивий і біологічного стану: голодний-ситий, що дозволяє судити про цільову спрямованість організму – бути готовим до бою.

Прикметники соціальних характеристик частково взаємно пересікаються з характерологічними (підкатегорія фіксованих відносин інших до тебе: оцінка) і, тому займають за кількісними показниками незначне місце серед ад'єктивного складу тексту. Серед них виділяється лише ЛСГ соціального походження: шляхетний (17 СВ) і, очікувано, архаїчне ЛСГ “щасливий – нещасливий, проклятий долею” (17 СВ). Майнове положення: “багатий – бідний” і релігійне відношення: “віруючий – язичеський” – у даному тексті великого семіотичного навантаження не несуть, що дозволяє припустити неактуальність подібних установок для інгвеонів (англосаксів) УП в.

Це ж стосується інтерпретації **характерологічних** прикметників. Практично підбір саме цих прикметників, частоти їхнього вживання, кількість новотворів розкривають систему оцінки моральних цінностей, що склалися в германців до УП в. Як показує дослідження, прикметники поля “склад розуму” (розумний-дурний) є відносно розповсюдженими у тексті (31 СВ 9 С). Розум при цьому явно корелює з поняттям “старший віком, досвідом” [див. 1842: *ne hyrde ic snotorlicor on swa geongum feore zuman þingian*] і, навпаки, “молодий”, був “нерозумним, недосвідченим” [13, с.27].

Поле “фіксовані установки до себе” є очевидно недостатньо сформованими для давньоанглійського – за винятком “гордий, марнолюбний”, відсутні багато характеристик (типу “чуттєвий”, “довірливий”, “мрійливий” і ін.). При цьому, прикметник переважно тяжіє до вираження позитивних емоцій (почасти “радіючий, радий”). Поле “фіксовані установки до інших” репрезентує велика кількість ЛСГ (“шляхетний – підступний”, “вірний”, “щедрий”, “чесний”). Найбільшою уживаністю характеризуються прикметники ЛСГ “улюблений-ненависний”, у т.ч. “дружній-ворожий” (80 СВ), якими у тексті практично вимірюються всі особливості людських взаємин. Бути “улюбленим, дружнім” – це і бути шляхетним, щедрим, чесним і т.п. Швидше за все, внаслідок цього, менше навантаження на інші ЛСГ і, у тому числі, на такій популярній серед древніх германців якості як “щедрий”. Поле “фіксовані установки інших до тебе = оцінка” відзначаються в тексті надзвичайною популярністю. Складається враження, що вчинками давніх германців керували прагнення бути позитивно оціненим і страх негативної оцінки. Як видно зі схеми, у тексті, як правило, підкреслюються позитивні установки, які пропагує суспільна мораль: “прославлений, відомий” (81 СВ 13 С), “діловий, відмінний” (82 СВ 13 С), “чудовий, приємний” (20 СВ 15 С) і, навпаки, нечастотними є негативні якості “безславний”, “злий”.

Виключення з цього правила, мабуть, складають оцінні прикметники зі значенням “жахливий”, які включають водночас оцінний компонент зовнішності та негативних емоцій через призму (навіть чи позитивної? оцінки антигероя – типу Гренделя). Така якість для древнього германця мала й свої позитивні сторони. Бути “жахливим” – це означало наганяти жах на ворога своїм виглядом та люття, трошити все навколо та разити його безупинно, як це чинили норманські бесієрки [592, 732 і ін.]. Ймовірно, саме ці обставини пояснюють популярність цієї якості в тексті. До цього ж поля відноситься й позитивна (з точки зору сучасника), але невживана характеристика “святий – грішний”, яка зустрічається значно рідше, ніж “винний – невинний”. Саме відмінності їх вживання дозволяють припустити, що оцінка відбувається не стільки за релігійною, як за шкалою родової моралі щонайменше VII ст.

Серед поля вольових якостей, де відсутні такі характеристики як наполегливість, стійкість, рішучість, відповідальність тощо, що є достатньо актуальними для сьогодення, виділяються

лише дві опозиції груп “налаштований” (на бій – боягузтво) і “сміливий, хоробрий – боягузливий” (93 СВ 22 С). Однак, з огляду на первісну недиференційованість значень [10] та враховуючи наявні лексикографічні дані, за якими такі семи виявляються, можна припустити, що компоненти зазначених груп допускали й реалізацію цих якостей [порівн. *heard* 402; 807]. Повна диференціація цих якостей відбулася, ймовірно, в наступний період.

Серед поля емоцій значне навантаження виконують прикметники зі значенням “сумний, засмучений” (37 СВ). Поряд з тим, прикметники зі значенням “радісний, щасливий” уживаються, як не дивно, дещо рідше – 11 СВ). Це може мати своє пояснення – в затьмареному стані воїн міг стати лютим та нищівним, що було позитивним у ракурсі тогочасних установок. До близького поля темпераменту відноситься протиставлення груп “тихий, спокійний” (2 СВ) і “лютий, гнівний” (45 СВ 16 С /24 ЛСВ), де більш уживані компоненти характеризують якість, мовчазно схвалену суспільством.

У підсумку можна помітити, що кількість прикметникових слововживань та кількість їхніх словоформ характеризують певні особливості світосприймання та оцінки давніх германців. Так, прикметники “Беовульфа” оцінюють світ, у якому відсутні яскраві кольори, а панують бляклі фарби, тому що це світ воїнів, життєва мета та щастя яких є вміння відповідати вимогам невитонченої суспільної моралі (відмінної від пізньої куртуазної). Особа в цей період недиференційовано характеризується лише стосовно зовнішньої оцінки дії, а предмети – з ракурсу їхньої відповідності функціональним вимогам.

На цій основі з’являються можливості контрастного зіставлення результатів даного дослідження з іншими стародавніми пам’ятниками (наприклад ст.фр. “Пісня про Роланда”, сканд. “Едда”, двн. “Песнь про Хильдебранде”, свн. “Песнь про Нибелунгах” [6], д.рос. “Повість временних лет”, “Слово об полку Ігореве” [5]). Комплексний аналіз отриманих даних, безсумнівно, буде сприяти вивченню саме тих типологічних характеристик, які є властивими для ранньофеодального світосприйняття. У перспективі доцільно буде провести корпусне дослідження середньовічної німецької літератури, створеної лицарством, бюргерством та містичками.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Беовульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах /Пер. В.Тихомирова. – М.: Худ. лит., 1975. – 751 с.
2. Гуревич А. Средневековый героический эпос германских народов // Беовульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах. – М.: Худ. Лит., 1975. – С.5-26.
3. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.
4. Жерновой Г.Я., Огуй А.Д. Семантика компонентов лексико-семантической группы прилагательных со значением “смелый, храбрый” и членение ее пространства (на материале старофранцузского и средневерхненемецкого текстов) //Современные проблемы романистики: Функциональная семантика: Тезисы V. Всесоюзной конференции по романскому языкознанию. – Т.1. – Калинин, 1986. – С.108-109.
5. Огуй О.Д. Историко-типологичне зіставлення “Слово о полку Ігоревім” та деяких західноєвропейських текстів (Спроба лінгвістичної розвідки) // Питання літературознавства. – Львів, 1993. – Вип.1 (58). – С.82-88.
6. Огуй А.Д., Мгеладзе М. Система прилагательных в “Песни о Нибелунгах”: Опыт реконструкции системы общественных ценностей Средневековья. –Черновцы: ЧГУ, 1993. – 57 с. – рус. – Деп. в ГНТБ Украины 07.06.1993, № 1110. – Ук.93.
7. Огуй О.Д. Об’єднана індуктивно-дедуктивна мовно-психологічна класифікація прикметників у “мовній картині світу” // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.41 (6): Германська філологія. – Чернівці: ЧДУ, 1998. –С.39-46.
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
9. Табахьян П.В. Сопоставительная стилистика русского и немецкого фольклора. – К.: Вища шк., 1980. – 152 с.
10. Трубачев О.Н. Этимологические исследования и лексическая семантика // Проблемы и методы семасиологических исследований. – М.: Наук, 1976. – С.147-179.
11. Феоктистова Н.Ф. Специфика семантической структуры некоторых древнеанглийских слов и ее контекстуального выражения // Вопросы английской контекстологии. – Л.: Изд-во Ленингр. Ун-та, 1974. – С.108-129.
12. Beowulf with the Finnsburg Fragment / Ed. By A.J.Wyatt. – Cambridge: University Press, 1925. – 257 p.
13. Gummere F.B. The Anglo-Saxon Metaphor: Diss... degree of Doctor. – Halle: Garras, 1882. – 63 p.
14. Holthausen W. Beowulf: Einleitung, Glossar und Anmerkungen. – Heidelberg: Winter, 1909. – 176 S.
15. Oguu O. Experience of conceptual researches in Ukraine: onomasiologic problem and its semasiologic perspectives // Concept Types and Frames in Language, Cognition and Science: Programme & Abstracts for Düsseldorf, Germany, August 20-22, 2007. – Düsseldorf: Heinrich Heine Universität, 2007. – S.81-82.
16. Scheinert M. Die Adjektive im Bewulfepos als Darstellungsmittel: Diss. Zur Erl. Des Doktorgrades. – Halle an der Saale: Karras, 1905. – 86 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олександр Огуй – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов (для гуманітарних факультетів) Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.

Наукові інтереси: історія германських, романських та слов’янських мов; лексикологія та семантика; історична термінологія тощо.